

Sant Miquel de Sant Llorenç

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Darrere del cementiri de Guardiola
Emplaçament	Darrere del cementiri en un turó que s'anomena de "Sant Miquel". S'hi va per la pista del monestir
Alçada:	799'8
Coordenades:	
Latitud:	42.23222
Longitud:	1.876
UTM Est (X):	407252
UTM Nord (Y):	4676171

Classificació

Número de fitxa	08099-107
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Pre-romànic
Segle	X-XIV
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Sepultat darrere el cementiri en un turonet que sembla ser artificial ja que amaga restes de pedres.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Guardiola Plaça de l'Ajuntament, 3. 08694 (Guardiola de Berguedà)
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dt., 12/09/2017 - 02:00

Descripció

Tan sols a uns escassos 500 metres al sud del monestir i darrere l'emplaçament de l'actual cementiri de Guardiola hi ha el solar de l'antiga església de Sant Miquel de Sant Llorenç prop Bagà. Actualment no en podem observar cap resta visible d'aquesta antiga església, malgrat que darrere del mateix cementiri hi ha un turonet que domina la vall del Bastareny i també l'aiguabarreig amb el riu Llobregat i part de la vall de Lillet. Aquest petit altiplà que acaba amb una forma corba està cobert de vegetació i s'hi poden observar traces d'alguns murs de pedra així com algun esvoranc on s'hi han trobat ossos segons comenten alguns veïns de Guardiola. Aquest lloc que porta el topònim de Sant Miquel podria correspondre amb el solar de l'antiga església de Sant Miquel.

Observacions:

Mn. Serra i Vilaró esmenta "L'església de Sant Miquel de Sant Llorenç de Bagà, com més endavant fou nomenada estava situada a uns cinc-cents metres, cap al migdia, del mateix monestir de Sant Llorenç. Encara he vist les seves ruïnes. Aquests anys Mossèn Jeroni Roca ha construït el cementiri en el mateix lloc de l'emplaçament d'aquest temple mil·lenari". Bolòs i Pagès, el 1986 afirmen haver-ne vist ruïnes d'alguna paret a la banda est.

Història

Segons Bolòs i Pagès la primera referència de Sant Miquel és del 955 quan Dac i la seva muller Ermòvia donaren a la casa de Sant Llorenç (domum) una vinya situada al pla de Bages que pertanyia a Sant Miquel, Sant Pere i Santa Maria. Bolòs posa en dubte si aquesta triple denominació correspondria a tres edificis diferents tal i com succeiria amb la veïna donació de Sant Esteve, Sant Joan i Sant Pelai. Sobre aquesta darrera Bolòs interpreta que correspondria amb Sant Esteve de Guardiola, situada dins del castell i avui desapareguda. Per contra nosaltres pensem que es referiria a tres esglésies diferents situades a vall del Bastareny i corresponents a Bagà. En canvi les que fan referència a Sant Miquel serien al·lusives a tres altars dins un mateix lloc. Posteriorment i al 983 coincidint amb l'acta de Sant Llorenç prop Bagà es torna a nombrar aquesta triple advocació i les terres que se li confirmaren que correspondrien amb el "ipso vilaro, ipso bago et ipsas Lenas" De tots ells el vilar i les Llenes serien a Guardiola de Berguedà i el darrer de "Bago" es referiria al bac extremer del veí municipi de Bagà. L'acta de consagració de Sant Miquel, avui perduda va ser recollida per Mn Serra i Vilaró i publicada en el seu llibre de "les Baronies de Pinós i Mataplana". Aquest document ens defineix el terme de Sant Miquel i amb les següents afrontacions: "a parte orientis ad insula Revinda, et transit ad quer::: ran et pervenit subtus villa de Cardona vetere usque in ipso puio ante Scti Laurentii supra flumen Bastasindae, et inde vadit ad ipso Salt de Gangalel, sive in Turricella et descendit in praedicto flumine Bastasindae, ab Occidente in superculium de monte clavera, et descendit per ipsa Coma, usque in flumine Esna, et transit in valle Munuarios, et sic vadit usque ad ipso Quergros, a meridie in rio::: et ascendit ad ipsa Rocha de Folia de Oliba, et pervenit per ipsum Fiscum usque in valle oriola, in loco ubi dicitur Ortale, vel in ipsu gradu de Figueres et sic venit per ipsa coma usque in ipso torrente de ::: in ipso Quer de Oreieag, a parte aquilionis in ipso bag. Et ascendit in ipsa coma de Quer vel in ipso de Quer" Molts dels topònims ens han desaparegut, però per les afrontacions podem deduir que el terme començava a la muntanya de Quer (Bagà) i arribava al riu Eina amb la vall dels molins (vall del riu Eina). La Turricella prop del Bastareny es podria relacionar amb Tarradellas. De fet Francesc Caballé en el seu llibre del camí ral fa aquesta deducció que nosaltres confirmem tenint en compte la presència d'una torre medieval a Tarradellas. Finalment el mas de Cardona vedra el relaciona amb el mas de Vilella de Brocà, tot i que no acaba de confirmar-ho ja que no queda prou clar atès que el document el situa davant de Sant Llorenç però a l'altre banda del Bastareny. El document acaba demanant que l'església tingui

un fort lligam amb el monestir de Sant Llorenç. Per documentació posterior sabem que Rebol i Tarradellas pertanyia a aquesta parròquia. Pensem que les funcions de parròquia es van mantenir fins la baixa edat mitjana i que el terratrèmol de 1428 acabà amb la seva vida ja que des d'aleshores mai més haurà estat anomenada

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1996). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p- 56. BOLÒS i MASCLANS, J. (1995): "Monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Les fonts documentals. Els primers temps del monestir (segles IX-XIII)". Investigacions arqueològiques i històriques al Berguedà (II). Sant Llorenç prop Bagà. Sant Quirze de Pedret. QCT., 6. Barcelona, 1995. SERRA I VILARÓ; JOAN (1989). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibre III. P-93 i 94

